

hírlevele

Dr. Gurmai Zita

*a Női és Esélyegyenlőségi Bizottság alelnöke,
a Regionális Fejlesztési Bizottság tagja,
a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság póttagja,
a Nyugat-Dunántúli Régió képviselője
a Magyar Szocialista Párt Nőtagozatának elnöke*

Sárga lapot kapott az Európai Unió a leckét nekünk is komolyan kell vennünk!

A francia és holland népszavazás értékeléséhez tekintünk vissza arra az időszakra, amióta Magyarország közvetlenül és szervezeten keresztül is kötődik az európai integráció vezető testületéhez, az Európai Unióhoz. A legutóbbi európai parlamenti választásokon, tavaly június 13-án történelmi mélypontot ért el az uniós állampolgárok érdeklődése saját intézményük iránt, mindössze 35 százaléuk járul az urnákhoz. Enyhe gyógyír erre, hogy az új tagállamok polgárai 50% felett nyilvánították véleményüket. Az ő teljesítményüket lerontotta, hogy azok a régebbi tagállamok, ahol nem volt kötelező a szavazás, a részvétel tekintetében csak 30-50%-ban teljesítettek. Ez már akkor, az eldöntött és véghezvitt „big bang”, a nagy bővítés tudatában egyértelmű jelzés volt, hogy a szavazók a régi tagállamokban – tehát az Unió zömében – nem ilyen jövőre vágytak.

Az Európai Szocialista Párt
Nőszervezetének elnöke

Véleményem szerint a második komoly jelzés, már politikailag határozottabban értékelhető „sárga lap” az új Alkotmányt elutasító franciaországi és hollandiai népszavazás „nem” többsége volt. Részt vettem a franciaországi kampányban, a legkülönbözőbb helyeken és társadalmi közegben s számomra egyértelművé lett, hogy a szavazás nem az Unióról, hanem a francia belpolitikáról szólt. A választók elutasították az azóta leváltott Raffarin kormányfő és részint Chirac köztársasági elnök politikáját, nem szavazatukkal a magas munkanélküliség ellen léptek fel és a szociális Európa áhított, ám mégis tőlük egyre távolabbra kerülő képét visszakívánva mondtak véleményüket.

Hogyan várhatjuk el, hogy a jelenlegi politikai helyzetben, amikor 25 uniós tagállamból mindössze nyolcban van szociáldemokrata kormányzás, a lakosság azt érezze, hogy a kormányok komolyan veszik azt a szép és reális tervet, amit egykor az az Unió fogalmazott meg és tüzött ki célul, melynek 15 országából 13-ban a szociális érzékenységgű víziót támogató, szociáldemokrata kormány volt hatalmon? Nagy gondnak tartom, hogy 5-

10 évvel ezelőtt, amikor a jelenlegi bővítés gondolata megszületett, előtte nem volt párbeszéd az európai polgárokkal. A választók nem érzik az Uniót emberek szövetségének. Több párbeszédre és kevesebb tartalmatlan és érthetetlen frázisra van szükség! Szerencsére a magyar kormány bölcsen, másodikként ratifikálta az Alkotmányt.

A leckét azonban nekünk is komolyan kell vennünk. A június 16-17-i csúcstalálkozó előtt végig kell gondolni a franciaországi és hollandiai választást. Több Európára, hatékony párbeszédre, közvetlenebb kapcsolatra van szükség a választókkal, azokkal, akiknek és akikért építjük a szebb és biztonságosabb, élhetőbb Uniót. Ez pedig csak teljes társadalmi összefogással lehetséges, mind jobban bevonva a nőket is terveink megvalósításába!

Dr. Gurmai Zita

Merre tart az Európai Unió?

(A FRANCIA ÉS A HOLLAND NÉPSZAVAZÁS TANULSÁGAI)

Bár a közvéleménykutatások mindkét országban előre jelezték az Európai Unió Alkotmányos Szerződésének várható elutasítását, a „nem” szavazatok többsége mégis hideg zuhanyként hatott. Sokan már az Európai Unió temetésére készülnek. Véleményem szerint a lélekharangot nem kell kongatni, a vészcsengő azonban megszólalt. Reméljük még időben.

A szakértők egyetértenek abban, hogy a választók döntő többsége a többszáz oldalas, bonyolult jogi-politikai szöveg alapos ismerete nélkül foglalt állást. Mire mondtak akkor nemet? Mindenek előtt a hivatalban levő kormány politikájára. Erről persze nem az európai uniós intézmények tehetnek. Sokan szavaztak azonban nemmel azért is, mert elégedetlenek az Unió tevékenységével, és aggódnak saját jövőjükért. Az EU működését nem tartják elég átláthatónak, demokratikusnak és hatékonynak. Emellett félnak munkahelyük és a szociális vívmányok elvesztésétől. Elhamarkodottnak, túlméretezettnek és főleg túl költségesnek tartják a tavaly lezaj-

lott és most tovább folytatódó bővítést. Ráadásul az egy éve csatlakozott országok állampolgárai sem maradéktalanul elégedettek. Sokan azt várták, hogy rövid idő alatt gyökeres, kedvező változás következik be életkörülményeikben, ami természetesen nem történt, nem is történhetett meg.

A helyzet – ha nem is válságos – komoly aggodalomra ad okot. Annál is inkább, mert egyáltalán nem vehetjük biztosra, hogy a soron következő luxemburgi és dán népszavazás jobb eredménnyel végződik.

Igaz, 10 ország már jóváhagyta az Alkotmányos Szerződést és a még döntés előtt álló tagállamok nagy többsége várhatóan szintén igent fog mondani. 4-5 elutasítás azonban már leküzdhetetlen akadályt jelentene. A baj mégsem elsősorban az, ha nem sikerül elfogadtatni a többszáz oldalas dokumentumot. Hiszen az integráció eddig is alkotmány nélkül működött, s a működés jogi alapját, keretét jelentő szerződések változatlanul érvényben maradnak. A baj az, ha nem tudjuk végrehajtani az alkotmányban szereplő szervezeti és működési változtatásokat, amelyek éppenséggel átláthatóbbá, demokratikusabbá és hatékonyabbá tennék az Unió működését. Ráadásul a francia és a holland „nem” hatására felerősödhet a nemzeti önzés, a befelé fordulás, ami megnehezítheti a közös érdekeket szolgáló döntések meghozatalát.

Az Európai Unió kétségtelen hiányosságai leküzdésének nem az alkotmány elutasítása a megfelelő módja, hanem a szükséges változtatások és programok megvalósítása. Végig kell vinni azt az 5 évre szóló stratégiát, a jólét, a szolidaritás

és a biztonság programját, amelyet az Európai Bizottság az év elején határozott meg. Végre kell hajtani a gazdasági növekedés gyorsítását, a munkahelyteremtést és a versenyképesség erősítését célzó lisszaboni stratégiát. Minden tagállamnak meg kell értenie, hogy a nemzeti érdek nem sértheti a közös érdekeket, nem akadályozhatja a közös célok elérését. Az Európai Bizottság dolga, hogy gondoskodjon a tagállamok nemzeti érdekeinek folyamatos összehangolásáról, a közös nevező kialakításáról.

Ami pedig a legsürgetőbb: mielőbb, lehetőleg már a június 16–17-i állam- és kormányfői találkozón el kell fogadni az Európai Unió 2007–2013 közötti költségvetésének kereteit, fő számain. Ehhez persze a nettó befizető tagállamoknak felül kell emelkedniük az érthető, de mégiscsak önző szempontjaikon. Tudomásul kell venniük, hogy megfelelő támogatás nélkül az új tagállamok nem lesznek képesek a felzárkózásra, ami pedig közös érdek. Aligha lehet cáfolni az Európai Bizottságnak azt az álláspontját, hogy „kevesebb pénzből nem lehet több Európát csinálni”.

Az európai intézményeknek, mindenek előtt az Európai Bizottságnak és az Európai Parlamentnek, valamint a tagállamok kormányainak közös a felelősségük abban, hogy az Unió intézményeit, azok tevékenységének célját, értelmét közelebb vigyék a több mint 450 millió uniós állampolgárhoz. Hogy értsék és érezzék: az európai integráció az ő érdekükben kell tovább fejlődjön.

*Kovács László
az Európai Bizottság
Vám és Adóügyekért felelős tagja*

Kedves Barátaim!

Nagyon örülök, hogy Gurmai Zita képviselőasszony hírlevelének harmadik számában ismét megoszthatom gondolataim Önökkel. Ezek a napok nagyon fontosak mindannyiunk életében. Az Alkotmány franciaországi és hollandiai leszavazását követően a soron következő június 16–17-i csúcstalálkozón a következő feladatokkal kell foglalkoznunk.

- 1., Tisztáznunk kell a népszavazások okozta helyzetet és meg kell határoznunk mit is tehetünk a közeljövőben az alkotmánnyal.
- 2., Meg kell állapodnunk az Európai Unió 2007-2013-as költségvetéséről, hiszen ennek megléte alapvető az Unió működése szempontjából. Ráadásul egyetlen egy tagország sem rendelkezik más alternatívával. Szerencsére az Európai Parlament már a napokban rábólintott a hétéves dokumentumra.
- 3., Új alternatívákra van szükségünk a gazdasági növekedéshez és a munkahelyek teremtéséhez, azért hogy elérjük a Lisszaboni célkitűzéseket.

Az Európai Szocialista Párt és Nőszervezete úgy gondolja, hogy az embereknek konkrét válaszra van szükségük, hiszen az emberek félnak a globalizációtól és a bizonytalanságtól. Nem mind egy, hogy milyen irányba megyünk tovább. Ezért világos üzenetekre, tettekre és összefogásra van most szükségünk.

Üdvözzel!

Poul Nyrup Rasmussen
az ESZP elnöke

Mi az, amit elutasítottak? Az Európai Alkotmányos szerződés bemutatása – röviden.

1. ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

Az Európai Unió alkotmányos szerződésének célja, hogy választ adjon azokra a kihívásokra, amelyekkel a kibővült Európai Unió szembenéz, másrészt, az Európai Unió demokratikusabb, átláthatóbb és hatékonyabb szervezetté váljon.

Az Európai Unió a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, az emberi jogok tiszteletben tartásán alapul. A tagállamok társadalmait a pluralizmus, az igazság, a szolidaritás és a diszkrimináció-mentesség jellemzi. Az EU tagjává válni kívánó európai országoknak tiszteletben kell tartaniuk ezeket az elveket. Az az uniós tagállam, amely megsérti ezeket az elveket, felfüggeszthető tagsága alól. Az Európai Unió jogi személyiséggé válik, azaz nemzetközi kötelezettségeket vállalhat magára. A szerződés kodifikálja az európai jog elsőbbségét a nemzeti joggal szemben, csakúgy, mint a négy alapszabadságot. Lehetőséget teremt az önkéntes kilépésre is az Európai Unióból. Az EU pilléreken alapuló szerkezete (1: Európai Közösség, 2: közös kül- és biztonságpolitika, 3: igazság- és belügy) megszűnik, a kormányközi együttműködés helyét (2. és 3. pillér) az integráció, azaz a közös politikák és a szabályozott döntéshozatal rendszere váltja fel.

Az Európai Unió fő célkitűzései jelenleg a béke és az uniós értékek megőrzése, a jóléti társadalmak megteremtése, sőt a tudományos és technikai fejlődés, a nemzedékek közti szolidaritás elősegítése, a gyermekek jogainak a védelme a nemzetközi porondon is. A társadalmi és gazdasági kohézió a területivel egészül ki. Cél a kulturális és nyelvi sokszínűség megőrzése, az európai kulturális örökség védelme. Az egységes piacon a verseny szabad és torzítatlan, emellett a szabadság, egyenlőség és igazságosság zónáját kívánja egész területén megteremteni.

Az alkotmányos szerződésben a nők és férfiak egyenlősége, a környezet védelme, a fenntartható fejlődés elősegítése, valamint a közszolgáltatások különleges jellege külön figyelmet kap. Tiltja a nemi, faji, etnikai, vallási, fogyatékoságon, életkoron vagy nemi irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést.

Az alkotmányos szerződés egyértelműen meghatározza és elkülöníti az EU és a tagállamok hatásköreit. A belső piac, a gazdasági és monetáris politika, a foglalkoztatási, a közlekedési, a mezőgazdasági, a fogyasztói politika, valamint a szabadság, biztonság és igazság-

ügy az unió és a tagországok megosztott hatáskörébe tartozik, s jogharmonizációt igényel. A közegészségügy, az ipar, a kultúra, az oktatás, a szakképzés, az ifjúság, a sport, a polgári védelem és az adminisztratív együttműködés egymást kiegészítő tevékenységei a tagállamoknak és az EU-nak, így e területeken jogharmonizációt nem írhat elő.

Az uniós intézmények felépítésére, működésére, a mandátumok és a szavazati jog megosztására az alkotmányos szerződés nem tér ki. Ezek kidolgozását az Európai Parlament (EP) hatáskörébe utalja. Az EP-ben Csehország és Magyarország ugyanannyi mandátummal rendelkezik, mint a hasonló lélekszámú Portugália, Görögország és Belgium. Még a legkisebb tagállamnak is legalább négy parlamenti képviselővel kell rendelkeznie. Mivel várhatóan 2007-ben Románia és Bulgária is taggá válik, a következő, 2009-ben esedékes EP-választások előtt az EP-nek javaslatot kell tennie az Európai Tanács felé saját összetételéről, melyet az állam- és kormányfők egyhangú szavazással fogadnak majd el.

A korábbi négyféle EP-Tanácsi jogalkotási eljárást kettő váltja fel. Az együttműködési, a konzultációs és hozzájárulási eljárás a „különleges jogalkotási eljárás” alatt egyesül. Az együttdöntési eljárás válik normává „rendes jogalkotási eljárás” név alatt, ily módon az Európai Parlament valóban a Tanács egyenrangú partnerévé válik. Az EP a jövőben az uniós költségvetés minden tételéről tárgyalhat majd. A Bizottságnak évente jelentést kell az EP és a Tanács elé terjesztenie a költségvetés végrehajtásáról.

A Tanácson belül az eddigiekhez képest további húsz tételre terjesztik ki a minősített többségi szavazást az egyhangúlaghozandó döntések rovására. Minősített többség eléréséhez a szavazáson a tagállamok olyan többségének kell elfogadnia vagy elvetnie egy javaslatot, amely az uniós összklakosság legalább háromötödét képviseli.

A jogi aktusok rendszerében a rendeletek európai törvények, az irányelvek európai kerettörvények megnevezést kapnak az alkotmányban.

Az Európai Tanács elnökét két és fél évre választják, ezzel a korábbi, rotációs elnökségi rendszer megszűnik. A Miniszterek Tanácsa a továbbiakban mint Törvényhozó Tanács működik majd, működését megreformálják.

Reformon megy keresztül az Európai Bizottság is. A szavazati joggal rendelkező biztosok száma 15-re csökken, mellet-

tük szavazati jog nélküli biztosok tevékenykednek majd. A két csoport rotációs elven cserélődik. A Bizottság elnökét az EP választja majd meg.

Az EU főtitkár/főmegbízotti tisztség megszűnik, átadva helyét az Európai Unió külügyminiszterének. A közös kül- és biztonságpolitikához tartozik az új közös intézmény, az Európai Védelmi Ügynökség megalakítása is.

Az Európai Alapjogok Chartája az alkotmányos szerződés második részét képezi. Ezáltal az alapjogok tiszteletben tartása nem csupán az EU-t, annak intézményeit, de magukat a tagállamokat is kötelezni fogják.

Az uniós politikáknak konzisztenseknek kell lenniük, az EU valamennyi célkitűzését szem előtt tartva. Mindenhon figyelembe kell venni a nemi egyenlőséget, a diszkrimináció tilalmát, a környezetvédelmet és a fogyasztóvédelmet, végül a közszolgáltatások megfelelő működését.

2. POLITIKÁK

Az EU hatáskörébe vonja a közszolgáltatásokat szabályozó feltételekre és elvekre vonatkozó jogalkotás lehetőségét, nem vitatva el a tagállamok jogkörét, a szubszidiaritás elvének megfelelően. Hasonló a helyzet az EU-polgárok külföldi (diplomáciai) védelmét illető rendelkezésekkel kapcsolatban is.

A társadalombiztosítás a személyek szabad áramlásának biztosítása érdekében nem csupán a más tagállamban munkát vállaló alkalmazottakra, de az egyéni vállalkozókra is kiterjed. A diákok és a nyugdíjasok azonban nem esnek e hatáskör alá, így az ő helyzetük rendezése későbbi reformot igényel majd.

A jelenlegi egyhangú szavazást a minősített többségi döntéshozatal váltja fel a Tanácsban.

A menekültügy, a bevándorlás, a külső határok ellenőrzése közös politikává válik. Sor kerül az európai főügyész hivatalának létrehozására is. A terrorizmus, a szervezett bűnözés és az emberkereskedelem elleni hatékonyabb fellépés érdekében uniós hatáskörre válik a vagyon zár alá helyezésének kereteit szabályozó törvények megalkotása.

A versenyjog és az állami támogatások kérdését illetően a Bizottságnak a Tanácstól kapott felhatalmazás alapján jogában áll majd az ezeket szabályozó előírások alól mentességet adni.

A közvetett adózás tárgykörében a Tanácsnak lehetősége lesz az adócsalás

elleni fellépés, illetve az adminisztratív együttműködés érdekében minősített többséggel kerettörvényeket alkotni.

A szellemi tulajdon védelmében az alkotmányos szerződés hatályba lépésétől kezdve lehetőség lesz európai törvényt vagy kerettörvényt, továbbá az egész unióban érvényes engedélyezési, koordinációs és felügyeleti rendelkezéseket alkotni.

A tagállamok foglalkoztatáspolitikáinak összehangolása kifejezett uniós hatáskörre válik, a gazdaságpolitika koordinációjával együtt. A szociálpolitikában a tagállamok együttműködését a Bizottság az úgynevezett nyílt koordinációs módszerrel, azaz útmutatások kialakításával, indikátorok meghatározásával, a legjobb módszerek cseréjének megszervezésével, periodikus monitoringgal és értékeléssel bátoríthatja, de jogharmonizációt nem írhat elő.

A mezőgazdaságot és a halászati politikát illetően az agrárpiac kereteit szabályozó európai törvényeket és kerettörvényeket a Tanács és az EP közösen fogadja el, az operatív intézkedéseket (pl. intervenciók árak, lefoglalások) a Bizottság előterjesztése alapján a Tanács hozza meg, az EP bevonása nélkül.

A kutatás-fejlesztés vonatkozásában a Bizottság bátorítja a tagállamok együttműködését, a nyílt koordinációs módszer segítségével, jogharmonizációt nem írhat elő.

Az alkotmányos szerződés megteremti a jogi alapját az európai ürpolitikának, továbbá lehetőséget ad törvények és kerettörvények elfogadására e téren, és az európai energiapolitika jogi alapja is létrejön.

A közegészségügy tárgy körében a Bizottság nyílt koordinációs módszerrel bátoríthatja a tagállamok együttműködését,

de jogharmonizációra nem tehet javaslatot. Ugyanakkor azonban a határokon átnyúló egészségügyi kockázatok vagy fenyegetések leküzdése érdekében az EU-nak joga lesz európai törvényeket vagy kerettörvényeket hozni.

Az iparpolitikában is csak az együttműködés bátorítása jöhet szóba, a nyílt koordinációs módszerrel azonban jogharmonizációról azonban nincsen szó.

A sport, új elemként megjelenik az uniós hatáskörök között: törvények és kerettörvények is alkothatók, de mivel ez csupán kiegészítő uniós hatáskör, jogharmonizációt nem lehet előírni. Hasonló a helyzet a polgári védelem vonatkozásában is, amely újonnan létrehozott EU-kompetencia. Az uniós tevékenységeknek az ifjúság az európai demokratikus életbe történő bevonását is támogatniuk kell.

Költségvetési kérdések

Az Európai Bizottság elmúlt hetekben csökkentette a tagállamoknak a 2005-ös büdzséhez való hozzájárulását, így hazánkknak 107 millió euróval kell idén kevesebbet befizetnie a költségvetésbe a korábban előirányzott összeghez képest. Ez már a második alkalom, hogy Brüsszel csökkentette a hozzájárulást: májusban 2,7 milliárd euróval, most pedig 526 millió euróval. Magyarország legutóbb májusban 22 milliós „kedvezményt” kapott a 2004-es költségvetésből származó többlet miatt. Hazánkknak így összességében a korábban előirányzott 1 milliárd 30 millió euró helyett 896 millió eurót kell 2005-ben befizetnie az uniós kasszába

A luxemburgi elnökség az EU 2007–2013 közötti pénzügyi perspektívája tekintetében az EU bruttó 1,06-1,10 nemzeti jövedelmének közötti költségvetésre tett javaslatot. Ez jelentősen elmarad a „takarékos” hatok követelésétől, ugyanakkor már jelentősen sért tagállami érdekeket, illetőleg közösségi prioritásokat, többek között a lisszaboni stratégiát is. Az elnökség a legjelentősebb csökkentést a versenyképesség alfejezetében tervezi, hét év alatt a bizottsági által javasolt 122 milliárd euróról kb. 74 milliárd euróra (ez pályázatok útján elnyerhető támogatásokat érint). A kohéziós politika kiadásait szintén jelentős mértékben csökkentené az elnökség, 336 milliárd euróról kb. 305 milliárd euróra, hét éves időszakban.

A mezőgazdaság vonatkozásában az elnökség tiszteletben tartja a 2002. évi megállapodást a piaci alapú és a közvetlen kifizetések esetében. Az elnökség a piaci alapú és a közvetlen kifizetések, valamint a vidékfejlesztés esetében összesen kb. 368 milliárd eurót javasol. Az elnökségi javaslat nyitva hagyja a kérdést, hogy Románia és Bulgária 8 milliárd euró összegű piaci és közvetlen támogatása beleértendő-e a 2002. októberi megállapodásba.

A „Szabadság, igazságosság és biztonság térsége” 21 milliárdról kb. 12 milliárdra csökkenne.

Kohézióspolitikai téren Magyarország számára kedvező változástörténet, ugyanis az új javaslat nem veszélyezteti az egy főre jutó magyarországi támogatást, míg jelentős megtakarításokat eredményezne a Magyarországnál gazdagabb kohéziós országok esetében, illetve a kohéziós támogatások GDP arányos felső határa Magyarország esetében 3,6%-ról 3,7%-ra módosult.

Az Európai Parlament költségvetésre vonatkozó álláspontja (az ún. Böge-jelentés) a pénzügyi időszak hosszát 5 évben szabná meg, a ciklus tehát 2011-ben érne véget 2013 helyett. A parlamenti bizottságban elfogadott álláspont szerint a költségvetési keret tényleges kiadási főösszege nem lehet alacsonyabb a GNI 1,06 százalékánál. Azt javasolja, hogy az Európai Unió bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) továbbra is 0,41 százalékát fordítsa a kohéziós politika célja-

ira. A jelentéstervezet a strukturális alapok után nem terjesztené ki az n+2-es szabályt a kohéziós alapra. Ez ellentétes a Bizottság és az Elnökség álláspontjával, magyar szempontból viszont kedvező fejlemény. Ugyancsak az elnökségi irányvonaltól való eltérésként lehet értelmezni, hogy a tervezet elutasítja a kohéziós alapra a phasing-out megoldást. A jelentés szorgalmazza, hogy a bolgár-román csatlakozás költségei ne számítsanak bele az EU-25-ökre fordított kiadások közé és, ha ez nem járna sikerrel, akkor az Európai Unió régi tagállamai a közvetlen agrárkifizetések nemzeti kiegészítésével fedezzék a hiányt. Az Európai Parlament érdemi szerepe a pénzügyi perspektíva elfogadása során a tanácsi szakasz lezárulta után kezdődik, mivel az EP egyetértése is szükséges a Tanácsban hozott politikai döntést majd magában foglaló intézményközi megállapodáshoz. A Tanácsnak ugyanakkor nincs kötelezettsége arra vonatkozóan, hogy az EP javaslatát a tanácsi vita során figyelembe vegye. Azt viszont mérlegelni kell, hogy az EP javaslatainak teljes figyelmen kívül hagyása azal az eredménnyel járhat, hogy az EP nem szavazza meg a tanácsi döntést. Így a Tanácsnak érdekében áll az EP javaslatainak figyelembe vétele már a tagállamok közti alku folyamán. *A Böge-jelentést az EP június 8-án elfogadta.*

Lakosságot, életminőséget érintő kérdésekről vitázott az Európai Parlament

Összeurópai, a lakosság legszélesebb rétegeit érintő kérdéseket tárgyalt május 26-án plenáris ülésén Brüsszelben az Európai Parlament. A német szocialista Robert Goebbels átfogó gazdaságpolitikai iránymutató elvekről nyújt be jelentést, Ana Mato Adrover spanyol néppárti politikus a tagállamok foglalkoztatási

politikájának irányelveiről, a holland Ria Oomen-Ruijten a szociálpolitikai döntések menetrendjéről terjeszt be írásos vitaanyagot.

A hármas kérdéskörhöz hozzászólva az alábbiakra hívtam fel a figyelmet: *Európa lakossága előregedik. A munkaerő utánpótlás biztosítása gyermekeink s*

unokáink nyugodt életének záloga. A csapdából a kiút a nők fokozottabb aktivizálása a munkaerőpiacon, egyenlő eséllyel, a vállalkozások kezdeményezése terén is.

Azért szántam el magamat a felszólalásra, mert ez nálunk is égető probléma.

Nő az esély, ha kapunk esélyt!

Nagyszabású, „**A nők és a férfiak azonos lehetőségei**” címmel tanácskozársra került sor május 4-én az Európai Parlament épületében. A konferenciát az Open Society Institute (Nyílt Társadalom Intézet) Női Esélyegyenlőségi Hálózatával közösen szerveztem meg.

A mintegy tucatnyi EP-képviselő, civil és nőszervezetek vezetői azt a jelentést vitattuk meg, amelyet az intézet készített a nők és férfiak esélyegyenlőségéről az Európai Unió új tagállamaiban és a tagjelölt országokban. A konferencián

jelen volt Anna Záborská, a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság szlovák elnöke és Bauer Edit, szlovákiai magyar képviselő, Fazakas Szabolcs, a Költségvetés-ellenőrzési Bizottság magyar elnöke, Herczog Edit valamint a felszólaló Lévai Katalin is.

Beszédemben kifejtettem, hogy a nemek közötti egyenlőség még messze van a megvalósulástól Közép- és Kelet-Európában. Boldog vagyok, hogy a ráfordított rendkívül sok idő és energia eredményeként sikerült létrehozni a **Társ-**

dalmi Nemek Európai Intézetét. Hangsúlyoztam, hogy a kormányok felelősek azért, hogy rendszeresen figyelemmel kísérjék, hogyan valósul meg az azonos munkáért azonos bér elv a nemek között, mind az állami, mind a magánszektorban s azért is felelősek, hogy a vizsgálódás eredménye eljusson a közvéleményhez. **„Az öregedő kontinensen a női munkaerő fokozottabb bevonása jövőnk záloga. Nő az esély, ha kapunk esélyt”** – így fogalmaztam meg helyzetértékelésemet a tanácskozás végével.

A nemek közötti esélyegyenlőség biztosítása a munkaerőpiacon igenis gazdasági szükségszerűség!

A lisszaboni stratégia szociálpolitikai menetrendjével összefüggő összeurópai, a lakosság legszélesebb rétegeit érintő kérdéseket tárgyalt május 26-án **Brüsszelben az Európai Parlament plenáris ülése.**

Az ülésen elmondtam: Európa lakossága előregszik, ma négy aktív kereső egy nyugdíjast tart el, s 2050-re már két eltartott jut rájuk. Külön figyelmet kell szentelni a szociálpolitikában a hátrányos helyzetű rétegekre és korcsoportokra, a pályakezdő fiatalokra, a nyugdíjasokra, a nőkre és a fogyatékkal élőkre. Felszólalásomban kifogásoltam, hogy az esélyegyenlőséget zászlajukra tűző civil szervezetek nehezen jutnak

uniós támogatáshoz, hogy nincs meg a kellő harmónia a tagállami és az uniós statisztikai adatok között. Kiemeltem a kis és közepes vállalkozások ösztönzésének és támogatásának szociálpolitikai fontosságát, ők adják a vállalkozások 90%-át, s ők adnak munkát a foglalkoztatottak 70%-ának.

A nyugdíjkorhatár kitolódása abból a szempontból öröndetes tény, mivel arra utal, hogy nőtt Európában az életkor, javult a lakosság egészségügyi állapota. Az a tény viszont, hogy a nők Magyarországon, ráverve az uniós átlagra, átlagban 9 évvel élnek tovább a férfiaknál, arra mutat rá, hogy az esélyegyenlőség biztosítása a nemek között

a munkaerőpiacon immár gazdasági szükségszerűség is.

Kiálltam amellett, hogy a Társadalmi Nemek Intézetét, melynek egyik fő feladata az esélyegyenlőség figyelemmel kísérése, célszerű új tagállamban létrehozni. A társadalmi nemek közötti egyenlőség minden közösségi politikában, így a szociálpolitikában is meg kell, hogy valósuljon, az itt felmerülő kérdések csak a partnerség és az egymásra utaltság alapján oldhatók meg.

A három jelentést, köztük a holland néppárti politikusét, amelybe beépültek javaslataim, a plenáris ülés jelentős többséggel szavazta meg.

Valós esélyegyenlőséget a nemek között!

Az etnikai kisebbséghez tartozó nők fokozottan hátrányos helyzetéről

Áprilisban **Bulgáriában tanulmányoztam a nők esélyegyenlőségét és helyzetét,** találkoztam nő- és civil szervezetek vezetőivel. Április 12-én, kedden az Európai Parlament plenáris ülésén Strasbourgban Bulgária és Románia uniós csatlakozásáról folyt a vita.

Miután az Európai Parlament felhatalmazást kapott, hogy még pozitív döntés esetén is kísérje fokozott figyelemmel, hogy a tervek szerint 2007. január 1-én tagállammá előlépő két ország **mindent megtesz-e a csatlakozási feltételekben tapasztalható lemaradások**

teljesítéséért, úgy vélem ezt a területet sem hagyhatjuk ki figyelmünk köréből.

Megállapítottam, hogy mindkét tagjelölt állam jogszabályokban biztosította a nemek közötti esélyegyenlőség feltételeit, létrehozta ennek intézményes kereteit, ám a gyakorlati életben a nemek

közötti egyenlőség nem valósul meg, és az esélyegyenlőség még sok kívánni valót hagy maga után.

Bulgáriában a nők aránya az államigazgatásban és a parlamentben meghaladja a 25%-ot, ám aránytalanul kicsi, alig 7%-ot tesz ki a nők jelenléte a helyi közigazgatásban és még szerényebb

a napi gyakorlati politikai életben, az önkormányzatokban. Romániában ez az arány sokkal rosszabb, az államirányításban 17%, a nemzeti parlamentben 12% a nők aránya. Mindkét ország komoly gondokkal küzd az embercsempészet és a szexuális kizsákmányolás elleni küzdelemben, az innen kiinduló, illetve a tran-

zit csempészet leginkább nőkre és gyermekekre terjed ki.

Külön kiemelendő, hogy kétszeresen hátrányosan érinti a nőket, ha nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartoznak, esélyegyenlőségüket az élet minden területén rontja a kettős diszkrimináció.

Az abortusz nemcsak a nők ügye!

Az Európai Parlament Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottságának szocialista munkacsoportja április 27-én, Brüsszelben tartotta a „*Nők a hullámokon*” c. kampány második konferenciáját, melyen felszólalásomban nyomatékosan

hangsúlyoztam: *minden hatodik percben egy nő esik áldozatul a világon az illegális magzatelhajtásnak*. Az emberi élet védelmében közös küldetése az Európai Uniónak és az Európai Parlamentnek, valamint minden illetékes

civil és nőszervezetnek, hogy a tarthatatlan helyzetet változtassanak. *Ennek egyetlen lehetséges módja az információ szolgáltatás a nem kívánt terhesség megelőzésének módozatairól és az abortusz egészségügyi következményeiről.*

Iskolát fogadtam örökbe Mosonmagyaróváron

2005. június 06-án *örökbe fogadtam a mosonmagyaróvári Fekete István Általános Iskolát*. Ebben az évben lenne Fekete István, az iskola névadója 105 éves, míg az iskola fennállásának 60. évfordulóját ünnepli. Méltó megemlékezés volt ez a rendezvény. Győr-Sopron megyében ez volt az első alkalom, míg az országban ez a harmadik örökbefogadást jelentette. A ceremóniát egy fantasztikus hangulatú, az egész iskolát megmozgató EU vetélkedő előzte meg, ahol a diákok mind szakmai tudásukról, mind kreatitásukról számot adtak. A rendezvényen elmondtam: mivel Magyarországon még a közoktatás nem minden területén foglalkoznak az EU-s ismeretek szervezett formában történő átadásával, *személyes felada-*

tomnak érzem, hogy a legaktuálisabb uniós információt közvetlenül juttassam el a kisiskolásoknak és segítsék nekik az unió megismerésében.

A harmadik örökbefogadás után nyilvánvalóvá vált, hogy ennek a korosztálynak játékosabb, élményekkel teli formában kell bemutatni az Európai Uniót, így talán elérve azt is, hogy a szülők is többet fognak tudni és érteni a közös Európából. Az örökbefogadás célja, hogy a kisiskolások találkozza-

nak a valós, személyes élményeket átadó Brüsszelben dolgozókkal, és közvetlenül tehessék fel az őket legjobban foglalkoztató kérdéseket. Ez a korosztály életének nagy részét már az EU-ban éli le, ezért nem mindegy mit tud róla.

Természetesen ez az esemény nem egyszeri történet volt, s megígértem, hogy minden évben közreműködöm abban, hogy ez az uniót népszerűsítő vetélkedő megrendezésre kerüljön. Mindezeket túl felajánlottam, hogy az első helyezett diákcsapatot és az őket felkészítő pedagógus kollégát vendégül látom egy háromnapos brüsszeli tanulmányúton.

Mindössze annyit kértem, hogy jövőre legyenek idegen nyelven is feladatok, és minden gyermek készüljön fel egy Fekete István műből, amit el kell majd játszaniuk a csapatoknak. A felajánlás részeként hangsúlyoztam, hogy a tanuláshoz minden szakmai és anyagi segítséget biztosítok. A gyerekek nagyon örültek a lehetőségnek és megígérték, hogy a jövő évi versenyre még komolyabban felkészülnek.

Lecsukott szemeden át látom

Az Európa Bálra jelent meg a magyar költőnők szerelmes verseit magába foglaló kötet. Ez a könyv a jelenlét könyve. A legfontosabb emberi érzelemről, a szerelemről szól. Nagyon fontosnak éreztem, hogy a kötet megjelenésével támogassam a magyar költészetet. Európai parlamenti képviselőként nagyon fontos feladatomnak tartom a szellemi értékek képviselését. A verseskötet elejére írtam a következő előszót, kérem fogadják szeretettel.

Ez a könyv a jelenlét könyve. A női hangok jelenlétének könyve a kortárs magyar irodalom többszólamú hangjai között. Hosszú évszázadokig, évtizedekig úgy tűnhetett az olvasók számára, hogy ez a hang hiányzott, vagy csak igen halkán szólalhatott meg, folytathatott többszólamú párbeszédet a férfi írók hangjaival. Pedig a nők már évszázadok óta jelen vannak az irodalmi életben, sőt a XIX. század elejétől, a nemzeti irodalom iránti igény megszületésekor, mikor egyre szélesebbé vált mind az olvasók, mind a „hivatásos” írók köre, amikor megjelentek és elterjedtek az első magyar nyelvű folyóiratok, a nők egyre tudatosabb harcot folytattak azért, hogy a nagyközönségnek is írhasanak, és ne csak azokban a műfajokban, melyeket hagyományosan „női műfajokként” tartottak számon. Természetesen az irodalmi szerepvállalás körüli viták a nők társadalmi szerepvállalása körüli viták körébe tartoztak, és a felmerül kérdések is hasonló kérdéseket feszegettek. Lényegében a tradicionális női lét alapvető szerepeit kérdőjelezték meg, mely ugyanúgy vonatkozott a házastársi, családanyai szerepre, mint a társadalomban önálló szerepet vállaló, dolgozó, családfenntartó vagy éppen a közéletben, a kulturális életben fellépő nők, akkoriban újdonságnak számító szerepkörére. Több mint kétszáz év telt el azóta, és a nők szerepe a társadalomban alapvetően megváltozott, kiteljesedett. A nők szerepvállalási lehetőségei egyre szélesednek a hétköznapi életben, a közéletben és irodalmi jelenlétük is ezt tükrözi, bár nem szabad elfelejtenünk, hogy a valódi esélyegyenlőségért és a valódi egyensúlyért férfiak és nők társadalmi, közéleti és kulturális szerepei között még nagyon sok a tennivaló. De a kulturális, illetve az irodalmi életben a férfiak és nők hangja ma talán már valódi többszólamú párbeszédet folytat, közösen gazdagítják, színezik a teljes kulturális és irodalmi színteret, és talán egyre

inkább eltávolodnak azoktól a múlt századi vitáktól, melyek az irodalomban is a társadalmi átalakulás vitáit tükrözték. Ebben a párbeszédben mindenkinek önálló hangja van, és nem a nemi hovatartozás határozza meg a különbségeket, vagy hasonlóságokat. Mégis úgy érzem, szegényebb lenne a gondolkozásunk, a nyelvünk, az önmagunkról és a világról alkotott képünk, ha nem vennénk figyelembe, hogy férfiak és nők egymást kiegészítve, egymásról, egymáshoz fűződő érzéseinkről, az életéről, egymástól eltérően írunk, eltérően szólunk. De hol van az eltérés? Meglehet-e fogalmazni, hogy miben más a női és a férfi kifejezés? Meg kell-e fogalmazni aprólékos vizsgálattal, vagy bízzuk ezt is a pillanatnyi megérzéseinkre, hagyjuk, hogy a szövegeken át, a töredékeken, az eltérő optikán át az „egész” érjen el hozzánk? „Ne mondd soha a mondhatatlant / mondd a nehezen mondhatót” írta Nemes Nagy Ágnes, és nincs nehezebb feladat, mint formát, nyelvi alakot adni az életnek, az érzéseinknek, a világnak. Összeállításunk versei is egy darabot fogalmaznak meg a teljességből. Élő költők, élő versei, melyek párbeszédben állnak egymással éppen úgy, ahogy az olvasóval. És az olvasó fogja eldönteni a saját érzése, pillanatnyi hangulata alapján, hogy hol kapcsolódik be ebbe az örök párbeszédbe, mely férfiak és nők, az élet és a költészet, a megfogalmazható és a megfogalmazhatatlan között folyik feltartóztatlanul.

Ajánlásomat díszíteni szeretném, irodalmunk kiemelkedő költőnőinek nevével, így szeretettel említem meg Petróczy Kata Szidónia, Kaffka Margit, Reichard Piroska, Lesznai Anna, Hajnal Anna, Török Sophie, Nemes Nagy Ágnes, Károlyi Amy, Szécsi Margit, Lányi Sarolta neveit, akik nem pusztán verseikkel, írásaikkal gazdagították a magyar irodalmat, hanem irodalomszervezői, szerkesztői és műfordítói tevékenységükkel nagyban hozzájárultak az irodalmi élet modernizálásához, és a világirodalom megismertetéséhez Magyarországon. Antológiánk összeállítása közben nem törekedhettünk egy teljes kép kialakítására, összeállításunk szempontja mindössze annyi, hogy egymás mellett mutassuk be kortárs irodalmunk érettebb generációinak és a legfiatalabb nemzedékek verseit. Így válo-

gatásunk elkerülhetetlenül magán viseli a szubjektív olvasói ízlés korlátjait, de reméljük, hogy az itt bemutatott versek felkeltik az olvasók érdeklődését költőnőink teljes életműve vagy éppen bontakozása felé. „Lecsukott szemeden át látom”, írja Hervay Gizella „A mondat folytatása” című versében, és ezzel a bensőségességgel hívom antológiánk olvasóit azokra a költészeti tájakra, ahol a nyelvi forma a női világérzékelés finomságát, érzékeny rezdüléseit tükrözi a szerelemről, a vonzalomról, a szenvedélyről, a kiábrándulásról, a magányról, az emberi érzésvilág szivárványszín gazdagságáról, kívánva kellemes, örömteli barangolást kortárs irodalmunk e gyönyörű női hangjai között!

EUROPA Bál

Idén második alkalommal került megrendezésre az Európa Bál. A bál ez évi fővédnöke Dobrev Klára; díszvendége Dr. Szili Katalin; a szervező bizottság elnöke Dr. Gurmai Zita volt. Bálunk ebben az évben jótékonyági célként az emlékdaganat megelőzés segítését vállalta fel. A bálon második alkalommal adták át a „Pro Európa” díjakat. A díjat az európai gondolat képviselői kapják.

Díjazottak 2004-ben: Erique Baron Crespo, Demján Sándor, Göncz Árpádné, Töröcsik Mari.

Díjazottak 2005-ben: Czakó Borbála, Nancy G. Brinker, Polgár Judit, Antall József (posztumusz díj), Eszterházy Péter, Jo Leinen, Méray Tibor, Vizi E. Szilveszter

NÉHÁNY KÉP A BÁLRÓL

